

De kuikens, die aan de Kokmeeuwen ten offer vallen, zijn meestal „nakomertjes” — jongen, die het laatst geboren worden en, in verhouding tot het eerste jong, te zwak blijken om goed mee te kunnen, als de ouders met de jongen het nest verlaten om een betere dekkingsplaats te zoeken.

Aan het eind van mijn betoog over de door Kokmeeuwen aan de Grote sterns toegebrachte schade, wil ik erop wijzen, dat het niet in mijn bedoeling ligt Kokmeeuwen nu als schadelijk te signaleren en naast een

Zilvermeeuw-probleem ook nog een Kokmeeuwen-probleem aan de orde te stellen. Dat zou zeker overdreven zijn, al moet worden opgemerkt dat we bepaald „ruim in de Kokmeeuwen zitten”. Ook is het niet uitgesloten, dat de meeuwen in steeds toenemende mate gaan leren eieren te eten en dat de aangerichte schade daardoor aanzienlijk zou kunnen stijgen. (Vergelijk in dit verband de bekende mezen-melkflessengeschiedenis eens).

AANSPOELING VAN VREEMDE VISSSEN TE BIEZELINGE OP 7 EN 10 JUNI 1954

B. J. J. R. WALRECHT.

Op 7 Juni brachten twee schooljongens mij vol trots een vis, die zij aan de dijk van de Westerschelde bij Biezelinghe hadden gevonden.

Beter dan een lange beschrijving toont de foto welk een zonderlinge indruk deze vis maakt. In de eerste plaats viel het grote kopschild op, fraai getekend met een figuur samengesteld uit lichter gekleurde knobeltjes en richels. Dan de schuin aflopende, sterk afgeplatte snuit met vier paarsgewijs dicht achter elkaar geplaatste neusgaten, waarvan de twee achterste met een klepje konden worden gesloten en door een lage huidplooi dwars over de snuit met elkaar verbonden waren. Vier korte voeldraden onder de onderkaak en twee lange vlak boven de mondhoeven, dicht achter de bek geplaatste ogen en kleine beenplaatjes zowel op de kieuwdeksels als achter de borstvinnen voltooiden het vreemde masker van de kop.

Dan bleken ò de borstvinnen ò de eerste rugvin voorzien van een blanke, getande

stekel. De tweede rugvin was een vetvin en de staartvin was diep uitgesneden. Op de kaken stonden de zeer fijne tanden in een band, dus als een rasp, gerangschikt; evenzo in een brede U-vormige band op het verhemelte.

De Fauna van Nederland (Aflevering 10, Pisces, door Dr H. C. Redeke, 1941) vermeldde deze soort niet, hetgeen aanleiding werd tot het opnemen van contact met het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden. Dr M. Boeseman, conservator van de afdeling Vissen, die mij een deel van de hierna volgende gegevens verschaftte, verbaasde zich zeer over deze aanspoeling, daar een voorlopig onderzoek uitwees dat het hier een Zuid- of Midden-Amerikaanse soort zou betreffen, wellicht behorende tot het geslacht *Selenaspis* Bleeker, nauw verwant aan de meer bekende Christusvis, *Sciadeichthys proöps* (Cuvier & Valenciennes).

Het geslacht *Selenaspis*, voornamelijk gekenmerkt door de reeds genoemde smalle

huidplooï dwars over de snuit, komt voor langs de kusten en in de riviermonden van noordelijk Zuid-Amerika. Het omvat enkele meervalachtige soorten welke vooral te onderscheiden zijn aan de vorm van de kopschilden, in het bijzonder van het kleine vlak voor de rugstekel gelegen schild. Vele van deze en verwante soorten staan bekend onder de verzamelnaam „cat-fish”, de bekende Surinaamse soort *Selenaspis herzbergi* (Bloch) onder de naam „witi cati”

langwerpige, tussen de ogen gelegen opening in de kopbepantsering naar achteren voortzet. Ook de standaardlengte, d.w.z. de lengte zonder de staartvin, was iets groter dan tot nu toe waargenomen bij *herzbergi*, namelijk 46 cm. De exemplaren van *herzbergi* in de collectie van het Rijksmuseum maten maximaal 37.5 cm standaardlengte. De hogere kosten van eventuele aankoop, conservering en transport van grotere exemplaren zou dit verschil

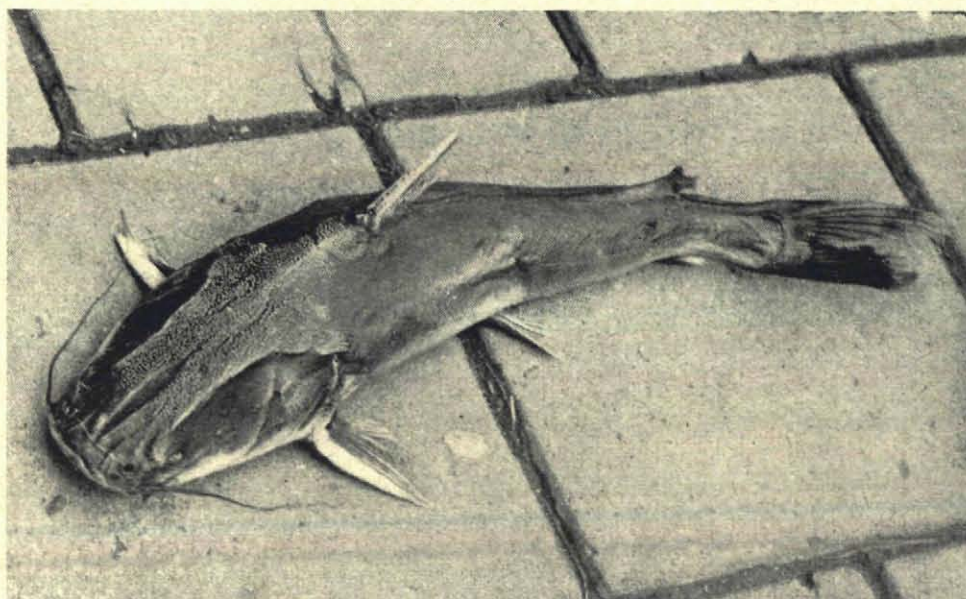

Fig. 1. *Selenaspis spec.* (52 cm), aangespoeld te Biezelinge.

(neger-engels voor witte kat). De vervaarlijke stekels worden, misschien tevens om een mogelijke giftigheid, door de vissers zeer gevreesd en meestal dadelijk na de vangst verwijderd of afgebroken. Een zeer voorlopige identificatie als *Selenaspis herzbergi* (Bloch) bleek bij nader inzien onhoudbaar op grond van de iets afwijkende vorm van het kleine, voor de rugstekel gelegen schild en het voorkomen van een ondiepe groeve welke de mediane,

echter wel kunnen verklaren.

Maar hoe kon deze vis in een dergelijk verse toestand in de Westerschelde aanspoelen, zo ver de zeearm op?

Allereerst werd de mogelijkheid onderzocht of de vis misschien had behoord tot een vis-transport bestemd voor het aquarium van de Antwerpse dierentuin. Men meldde echter dat op de betreffende tijd zich een zodanig transport niet op de Schelde bevond, maar dat was gebleken

dat de scheepsbemanningen soms levende dieren overboord wierpen, wanneer ze deze kwijt wilden zijn vanwege transport- of invoermoeilijkheden, hetgeen nog onlangs met een krokodil was gebeurd.

Inderdaad vervoeren matrozen, naar mededeling van een ooggetuige, soms de vreemdste zaken, ook levende vissen, in bassins, om die op het vasteland van de hand te doen. Als raadselachtig feit blijft dan staan, waarom matrozen vissen van dit formaat, ongeschikt voor de gebruikelijke aquariumhandel, op reis meenemen.

Op 10 Juni werd een tweede exemplaar aangespoeld gevonden tegen hetzelfde dijkstuk, op 12 Juni kreeg ik daarvan melding, en het gelukte ook deze vis te verwerven. Dit bleek een gelukkig toeval te zijn, aangezien bij het in Leiden ingestelde onderzoek naar genuttigd voedsel werd vastgesteld dat de maag van de eerste vis nagenoeg niets bevatte.

De tweede vis, welke een standaardlengte had van 41.5 cm, hoewel in minder goede conditie (uiterlijk gedroogd door de zon, maar inwendig reeds op de grens van ontbinding), gaf beter resultaat. Dr Boeseman vond in de maag o.a. een beenstuk, waarschijnlijk van een rib (varken?), metende 1.8×5 cm; enkele afgeronde stukjes beenmerg; enkele vleesresten; een grote hoeveelheid spliterwten; enkele verdere plantenresten, vooral verscheidene (met voorbehoud geïdentificeerde) „kappertjes”, *Capparis spinosa*; enkele ondefinieerbare resten; en een scutellum van een mollusk, door Dr C. O. van Regteren Altena voorlopig geïdentificeerd als *Ampullaria* spec., dus behorende tot een circumtropische groep met vele Zuid-Amerikaanse vertegenwoordigers. Behalve de mollusk gaf deze maaginhoud dus sterk de indruk niet uit het natuurlijke voedsel te bestaan.

De geslachtsorganen bleken uiterst weinig ontwikkeld, hetgeen overeenstemt met de gegevens betreffende verwante soorten: de voortplantingstijd valt gewoonlijk omstreeks September-October, soms bovendien omstreeks April, waarbij de dieren van zout- of brakwater naar zoetwater de rivieren optrekken. De eieren bereiken een diameter van ongeveer 1 cm.

De uiteindelijke conclusie schijnt dus wel te moeten zijn dat de dieren per schip zijn aangevoerd. Een nader onderzoek zal, naar verwacht mag worden, een meer bevredigende identificatie mogelijk maken, hoezeer dit ook bemoeilijkt wordt door het ontbreken van een duidelijk gedefinieerd gebied van herkomst.

Dat interessante vondsten langs onze toch overigens zo goed onderzochte kusten en rivieren nog tot de regelmatige mogelijkheden behoren, ook wat de vissen betreft, moge behalve uit het bovenstaande ook uit het volgende blijken. Zo is een door de schrijver te Oost-Kapelle op het strand gevonden Smelt, die afwijkingen vertoonde van de tot nu toe van ons land bekende soorten, gebleken te behoren tot de reeds van het omliggende gebied bekende soort *Ammodytes dubius* Reinhardt, welke zeer nauw verwant is met de meer bekende soort *A. lancea* Yarrel, en daarmee tot nu toe meestal verward werd. Ook in de collectie van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie bleek ongeveer 40 % van het als *lancea* geïdentificeerde materiaal tot deze voor de Nederlandse fauna nieuwe soort te behoren.

De les die we uit dit alles kunnen trekken is: vermeldt en verzamelt vreemde aangespoelde vissen; het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden is er u dankbaar voor.